

— И тъй да е, отвърждали съседитѣ, но ти събирашъ още пепель, купувашъ варь, приготвяшъ костено брашно; всичко това ти возишъ на нивата. Нима само гюбрето (оборскиятъ торъ) не ти стига за нивата?

— Не е достатъчно, отговарялъ той. Добитъка си храня съ сѣно и слама. Всичко това се превръща въ оборски торъ. Но отъ земята, освенъ слама, азъ получавамъ и зърно отъ нивитѣ, което продавамъ на пазара. На почвата трѣбва да се върне не само това, което земамъ като слама, но и това, което земамъ отъ зърното.

— Какво би било, ако ние постоянно вземаме и харчимъ пари отъ една каса, безъ да връщаме нѣщо? Точно тъй е и съ почвата. Всѣка година ние вземаме отъ нея реколти и обираме нейното богатство. Ако ние не възвърнемъ взетото въ форма на торъ, то почвата ще се изтоши... Каквото се вземе отъ почвата въ форма на жътва, трѣбва да се върне въ форма на торъ. Само торенето подържа плодородността на почвата. Ето защо азъ събирамъ пепель, купувамъ костено брашно и варь и съхранявамъ добре всичката **пикочъ чрезъ торището**. Всѣко парче земя ми дава двойно повече картофи, ако е наторено съ пепель. Пепельта съдържа всички хранителни вещества нуждни на растението, освенъ азотъ. Това азъ узнахъ отъ опитъ. Фосфорното, сжщо и костеното брашно ми даватъ винаги по 20 — 25 кгр. пшеница повече на декаръ. И това азъ узнахъ отъ опитъ.

Азъ ценя много още и торенето, което ми доставятъ бактериитѣ, които живѣятъ по коренитѣ на бобовитѣ растения, както и по коренитѣ на люцерната. Това торене не ми струва нищо. Само отъ тѣхъ азъ имамъ по 20 кгр. пшеница повече на декаръ. Това се дължи на тѣзи невидими благодатни почвени работници*). Съ люцерната храня добитъка, а той ми дава много повече и по-хубавъ торъ.

Освенъ тези бактерии, които обогатяватъ почвата съ азотъ, люцерната, следъ като умре, оставя голѣми корени, които сжщо служатъ за торъ. Ето колко много полза ми допринася люцерната.

— Съ варьта поправямъ блатиститѣ почви. Такава почва трѣбва да се тори на всѣки 6 год. съ варь. Вие помните, че около рѣката растѣха само лоши кисели треви. Сега ги нѣма. Тѣ изчезнаха и се замѣниха съ хубави треви.

— Ето силата, ето магията на земедѣлската просвѣта!

(Преведено и нагледено споредъ българскитѣ условия).

*) Който иска да се запознае по-добре съ това торене, да прочете статията „Подобрение на почвата“ въ кн. 2 на „Народна цѣлина“.